

similiter. Ad Anagrates lib. II.

• Ad Romarici montem libram unam.

♣ Ad Balmam similiter libram unam et semis.

• Ad *Morbach* cœnobium libram unam. Ad Sanctum Gregorium libram unam.

♣ Ad Monasterium-Mauri libram unam.

• Ad Melundis libram unam.

† Ad Sanctum Reginbertum, ubi primo elementa didicerat litterarum, per manus ubi que matris suæ in usus egenorum viginti libras expendit. Simili modo per manus Berteningi libras viginti; sibi vero in domo sua famulantibus libras quadraginta largiri fecit. Tribus vicibus omnes opes suas ⁶ egenis ac pauperibus erogari fecit, nil sibi reservans: quæ qualiter gesta sint, ne nauseam aut fastidium ingessisse videar, transcendendo omittam. Eleemosynis enim

sibi viam præparavit, quoniam noverat externum omnem hominem [L., extremum diem omnis hominis] esse sive ad pœnam, sive ad gloriam. Ideo eleemosynis ac orationi us servorum Dei se roborabat, ut et cursum hujus vitæ pacifice transigeret, atque feliciter in perpetuum viveret. Rexit autem hoc cœnobium idem gloriosus vir per annos decem, menses quinque, dies XVIII. Ipso tempore recessit dominus Ansegisus, Dominica illucescente, die XIII Kal. Augusti; eodem die cum fletu maximo tumulatus extra

• Habendense Sancti Romarici cœnobium, vulgo *Remiremont*, monasterium est canonicarum Benedictinarum, olim monacharum, de quo in Vita sancti Romarici.

♣ De Balma, *la Baume*, diœcesis Vesontionensis.

• *Morbach*, seu Murbacense monasterium, hactenus superest in diœcesi Basileensi ad Vosagi montana. Sancti Gregorii monasterium in Alesatia, diœcesis Argentinensis, vulgo *Munsterthal*, Regulam sancti Benedicti hactenus servat.

♣ Mauri-Monasterium, olim a sancto Leobardo conditum in Alesatia, sic dictum a Mauro abbate, qui regnante Theodorico quarto vixit, vulgo *Maurmunster*. hactenus perstat sub congregatione S. Vitoni.

• Melundense cœnobium, vulgo *Molesmes*, diœcesis Lingonensis, in pago Tornojorensi, a Chlodoveo magno conditum dicitur in vico Melundis, in valle angusta sito, postea translatum ad fluvium Armentionein. Sancto Michaeli a principio sacratum fuisse monasterium ferunt: nunc Sancti Martini dicitur. Hinc est quod non de hoc Melundensi, sed de Melidunensi Sancti Petri monasterio explicanda putem hæc verba quæ habentur in catalogo fratrum conscriptorum monasterii Sancti Galli: *Nomina fratrum de cœnobio Sancti Petri Melondis. Epelinus abbas. Abel monachus. Ratbaldus monachus.* Quod si ita est, eodem nomine utrumque monasterium aliquando appellabatur. Certe Melidunense Sancti Petri cœnobium a Sewino Senonensi archiepiscopo, non primitus ædificatum, sed restauratum dicitur apud Ordericum Vitalem in Historiæ lib. VII. Melundensis cœnobii abbas fuit Bernardus abbas Melundensis, qui Jonæ Eduensis episcopi litteris subscripsit anno 18 Caroli Calvi in Spicilegii tomo VIII, pag. 145. In Necrologio Flaviniacensis memorantur VII *Id. Martii Wido Melundensis abbas.* Et III *Non. Julii Hugo abbas Melundensis, Flaviniacensis monachus*, qui nescio an idem rursus inscribitur eodem modo III *Id. Octob.* Apud Petrum Venerabilem in lib. I, epist. 27, nominatur abbas *Melundensis*, quod monasterium

A basilicam Sancti Petri ^b ad aquilonalem plagam, in porticu in qua fratres conventum celebrare soliti sunt, ac consultis Deo dignis aures accommodare: et cessavit regiminis locus triginta et octo diebus.

CONSTITUTIO ANSEGISI ABBATIS.

Constitutionem vero quam servis Dei isto in cœnobio degentibus de victu ac vestitu instituit, commodum arbitratus sum huic operi inserere: cujus talis est textus:

Memoratorium, qualiter dominus ac venerabilis Ansegisus abbas disposuit vestimenta et calcementa atque alimentum fratribus in monasterio Fontanella morantibus, una cum consensu eorum ordinabiliter: ut absque ullius occasionis querela, omni egestate exclusa, vota sua Deo reddere, atque sponsonum suæ negotium ad effectum omni tempore perducere possent.

De pago namque Bononiensi et Tarvanensi vestitus integros LX censuit porrigendos, drappos albos ^{xx}, de quibus camisæ ^{xx} fieri possent, coria boum ad soleas ^v composita, fabarum modios ^{xx}, caseorum pensas ^{xxi} per libras ^{LXXV}, ova mille, ceræ ad illam ecclesiam libras ^{cc}, ad opus fratrum ^c, sevo lib. ^{cc}, de Corialinse calcibus ^{xxiv}, bragal ^{LX}. Ad saccos autem faciendos drappos albos ⁱⁱ, de quibus fieri possint stamineæ ^x, toaculas ⁱⁱ, coria bovina composita ^v, fabarum modios ^x, pisorum modios ^{xx},

Guillelmus abbas Divionensis ad meliorem frugem revocasse perhibetur. Hæc in adversariis meis invenit ad locum illum utcumque illustrandum. Lege Chronicon Hugonis abbatis Flaviniacensis in tomo I Labbeano, pag. 248.

† Monasterium Sancti Reginberti existimo non aliud esse quam sancti Ragneberti in pago Luglunensi, olim Bebronnense a Bebronna torrente dictum, hactenus superstes. Illud scrupulum injicit, quod Ansegisus Francus potius educari debuit in aliquo Francorum monasterio quam extra Franciam: quo nomine veteres Neustria passim, aliquando etiam Austriæ regnum intelligebant. De Regenberchto magistro agit Alcuinus in carmine 264; at qui ad hunc locum? Cellam Bebronnensem (ut id in transitu observem) imperante Carolo Magno tenuit Nantharius Sithiensis abbas eo nomine secundus, ut constat ex litteris cujusdam Ertharii, quæ exstant in chartario Folcui. i Levitæ, incipiuntque ab his verbis: *Domino venerabili in Christo Patri Nanthario abbati de Monasterio Sithiu, sive de cella quæ dicitur Bebronna, ubi Ebrogerus præpositus esse videtur.* Sic vero desinunt: *Actum Bebronna in mense Octobrio anno 39, regnante Carolo rege, anno 6 imperii ipsius.*

♣ Hinc patet abbates etiam regulares eo tempore opes quasi proprias habuisse: quod patet multorum abbatum exemplo, qui testamenta condiderunt.

♣ Et tamen Adso superius relatus in Observatione prævia innuit Ansegisum Luxov. i tumulatum fuisse: at præferenda hujus chronographi contemporanei auctoritas.

† Ergo tum fiebant interruæ ex *drappo albo*, quæ ob id stamineæ dicte infra. Huc spectat id quod legere memini in chartario Folcuii Levitæ ac monachi Sithiensis de donatione Deodati clerici Ollardo abbati Sithiensi facta, litteris datis anno 32 regni Caroli Magni, quibus litteris Deodatus nonnulla prædia concessit ad opus *monachorum in monasterio Sithiu degentium*, id est ad comparandos drappos ad *camisias ultramarinas*, quæ vulgo *berniacriæ* vocantur. Lege Menardum in Concordiæ caput 62.

caseorum pensas xv per libras lxxii, salis modios xxv. In mense Septembrio ova mille, de illa gregaria pagensi lx, de Irtio et Idtio mappæ iii, longitudinis ulnarum x, latitudinis ii, de Apuliaco mappa una ejusdem mensuræ. Lintea ad manus tergendas villosa iii, unumquodque de ulnis quinque in longitudine, in latitudine iii: de Gera camsiles iii ad mappulas faciendas longitudinis ulnarum xiii, latitudinis trium: de Clariaco mappam unam habentem in longitudine ulnas x, in latitudine iii. Item de Hirtio camsilem de ulnis xii, in latitudinis ad pedes tergendum. De Campomis toaculam i, de Rosontio similiter. De Floriaco similiter. De prædicta gregaria caseorum pensas xxx per libras lxxii. Filtra ^a ad saccos faciendum xii, ad lecta quantum necessitas proposcit. Porcos saginatos ad adipem et lardum cum uactis lx, et insuper quantum necesse fuerit. De ministerio Rosontione fabarum modios tres, pisorum modios v. Ad Nativitatem Domini aucipastas ^b tres, pullipastas xx, pullos lx, ova ccl, et in Pascha similiter. Cere lib. iii, mellis sextarios tres, et in mense Novembrio ova d, ligna, carra lx. Inter illam crucem Paldriaco et Bladriciagas fabarum iii, pisorum mod. v. Ad Nativitatem Domini aucipastas xv, pullipastas xii, pullos lx, ova ccl; in Pascha similiter. Cere lib. iii, mellis sextarios iii. In mense Decembrio ova d, ligna, carra lx; de Campanis fabarum mod. iii, pisorum modios viii. Ad Nativitatem Domini aucipastas iv, pullipastas vii, pullos lxx, ova ccl, et in Pascha similiter. Mellis sextarium unum, cere lib. i. In mense Januario ova d, ligna, carra lx, de Sadanna et Bubulo-captiva fabarum mod. ii, pisorum modios iv. Ad Nativitatem Domini aucipastas ii, pullipastas x, pullos xxx, ova c, et in Pascha similiter, mellis sextarios ii, cere lib. ii. In mense Februario ova d, ligna, carra xii, de Gariciagas, Buno, et Gera, fabarum mod. iii, pisorum mod. iv. Ad Nativitatem Domini aucipastas tres, pullipastas xii, pullos xi, ova ccl. Et in Pascha similiter mellis sextarium i, cere lib. i. Et in mense Martio ova l, ligna, carra xii, de Petreoponte et Wirto-laico toaculas ii, fabarum mod. v, salis mod. xv. Ad Nativitatem Domini aucipastas ii, pullipastas xxvi, pullos cv, ova d, et in Pascha similiter. Mellis sextarios ii. Et in mense Aprili ova d, de Idcio fabarum mod. i, pisorum mod. i. Ad Nativitatem Domini aucipastam

unam, pullipastas iv, pullos xxv, ova l. Et in Pascha similiter, mellis sextarium i, cere lib. i. Et in mense Maio ova l, ligna, carra xv, de Irtio fabarum mod. i, pisorum mod. ii. Ad Nativitatem Domini aucipastam unam pullipastas iv, pullos xxv, ova l, et in Pascha similiter, mellis sextarium i, cere lib. i. Et in mense Junio ova d. Item de Rosontione in mense Augusto ova clxvi, de illa cruce et campanis ova clxviii. De Revereis-curte vini modios xlvi, ova cclv. vinum de Alpiaco mod. ccl, de Riparensi curte mod. cl, de Abriaco mod. l, de Burgundia mod. l: sunt modii dc. Adumaticum mod. xxxii. Sicerca, humolone, quantum necessitas exposcit. Cere ad illam ecclesiam libras cc, olei libras cxxx, adipem mod. viii. Ad opus fratrum cere lib. c, olei lib. c. Ad pelles hirciuas sexaginta compositas lib. iii. Ad cordebisus xl, comparandum lib. iii, ad coria bovina xx lib. iii. Capellos nigros viii, de solid. xxxii alios quatuor, unumquemque de solidis vi, qui sunt solidi ii. Tres qui remanent de solidis septem, qui sunt simul lib. ii et semis. Ad stamineas xxx optimas comparandum lib. i, ad femoralia paria xxx lib. i, ad infirmorum curam mel et pigmenta lib. i. Ad saccos quindecim comparandum griseos sicciscos, unde cappe fiant, lib. x, id est talis ord., unumquodque de solidis x. Et duos optimos capellos de solidis xxx, quinque qui supersunt de solidis xxxvi, novem vero de solidis cliv, id est unumquodque de solidis sex ad roccos faciendum, qui sunt rocci xviii: colligunt super totum libras x. Ad sagos xv in lecta mittendum lib. ii et semis. Ad pelles herbicinas, unde pellicea fiant solid. x. Ad vuantos lib. i, ad fasciolas lib. i: sunt in summa lib. xxx. Ad infirmorum curam mansionilem, qui dicitur Bothmeregus, et quantumcunque decet, sauram, id est de porcis, mutones, herbices, pullos, ova, omnem decimam nostram ad ipsam domum infirmorum concessimus, de nutrimentis nostris et de vasallis nostris ad portam monasterii dedimus villam Noviomum, et illos mansioniles qui dicuntur Gisimacas, Strotella, Sanctum Stephanum, Luvicinas, Bantana, Cisternas, Lenticulosa, ad illorum infirmitates et necessitates ex charitate, et caseos, et butyrum, necnon ad illorum famulos nutriendum, etc., quæ necessaria sunt concessimus.

^a Filtrum dicitur antiquis, quicquid ex lana coacta et compressa conficitur, qualis est illa materia, ex qua pilei conficiuntur, vulgo *du feutre*.

^b Sic vocabant artocreata ex aucis seu anseribus,

et pullipasta quæ ex pullis: quorum esus monachis concedebatur in festis Nativitatis et Paschæ ex concilio Aquisgranensi